Kone- ja tuotantotekniikan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

TUTKINTOJEN, TUTKINNON OSIEN JA OSAAMISALOJEN SUORITUSMÄÄRÄT

TUTKINTOJEN MÄÄRÄT KPL

Kone- ja tuotantotekniikan perustutkinto (PT): 1 677
Koneasennuksen ja kunnossapidon ammattitutkinto (AT): 132
Koneasennuksen ja kunnossapidon erikoisammattitutkinto (EAT): 12
Tuotantotekniikan ammattitutkinto (AT): 48
Tuotantotekniikan erikoisammattitutkinto (EAT): 1-4

TUTKINNON OSIEN MÄÄRÄT

Kone- ja tuotantotekniikan PT: 21 261 kpl
Koneasennuksen ja kunnossapidon AT: 387 kpl
Koneasennuksen ja kunnossapidon EAT: 51 kpl
Tuotantotekniikan AT: 279 kpl
Tuotantotekniikan EAT: 12 kpl

KONE- JA TUOTANTOTEKNIIKAN PT
Yhteiset tutkinnon osat (YTO):
627 kpl

Paikalliset tutkinnon osat:
282 kpl

KONE- JA TUOTANTOTEKNIIKAN PT

Asennuksen ja automaation osaamisala 309 kpl
Tuotantotekniikan osaamisala 1 353 kpl
Tieto puuttuu 15 kpl

KONEASENNUKSEN JA KUNNOSSAPIDON AT

Hissiasennuksen osaamisala 15 kpl
Koneasennuksen osaamisala 15 kpl
Kunnossapidon osaamisala 99 kpl
Kunnossapitoasennuksen osaamisala 1-4 kpl
Tieto puuttuu 1-4 kpl

KONEASENNUKSEN JA KUNNOSSAPIDON EAT

Ei osaamisalaa, ei tutkintonimikettä
Tieto puuttuu 12 kpl

TUOTANTOTEKNIIKAN AT

Koneistuksen osaamisala 12 kpl
Levy- ja hitsaustekniikan osaamisala 12 kpl
Muovi- ja kumitekniikan osaamisala 24 kpl
Tieto puuttuu 1-4 kpl

TUOTANTOTEKNIIKAN EAT

Ei osaamisalaa
Tutkintonimike: Hitsauskoordinoija 1-4 kpl

OPISKELUN TAVOITE (TUTKINNON OSITTAIN) KOKO TUTKINTO TAI TUTKINNON OSA/OSIA

KONE- JA TUOTANTOTEKNIIKAN PT

koko tutkinto 19 476 kpl
tutkinnon osa/osia 1 782 kpl

KONEASENNUKSEN JA KUNNOSSAPIDON AT

koko tutkinto 384 kpl
tutkinnon osa/osia 3 kpl

KONEASENNUKSEN JA KUNNOSSAPIDON EAT

koko tutkinto 51 kpl
tutkinnon osa/osia 0 kpl

TUOTANTOTEKNIIKAN AT

koko tutkinto 204 kpl
tutkinnon osa/osia 75 kpl

TUOTANTOTEKNIIKAN EAT

koko tutkinto 12 kpl
tutkinnon osa/osia 3 kpl

Kone- ja tuotantotekniikan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

TUTKINTOJEN, TUTKINNON OSIEN JA OSAAMISALOJEN SUORITUSMÄÄRÄT
Pohdinnat

Tutkintojen suoritusmäärät

- Perustutkintojen suorittamisen määrä on jatkanut kasvuaan. Kasvua on ollut vertailukaudella (2023-2024) 8,3 %, joka tutkintojen lukumääränä on 128. Koneasennus ja kunnossapidon AT ja EAT osalta suoritusmäärien tilanne on säilynyt lähes entisellään. Tuotantotekniikan ammattitutkintojen osalta määrä on kääntynyt nousuun. Tuotantotekniikan EAT osalta suorittajamäärät ovat edelleen laskussa.

Tutkinnon osien suoritusmäärät

- Tutkinnon osien suoritusmäärät ovat kasvaneet kone- ja tuotantotekniikan perustutkinnossa. Kasvua on ollut vertailukaudella 10,7 %. Tämä ylittää koko tutkintojen suorittamisen kasvuprosentin. Tuotantotekniikan AT osalta suoritusmäärä on linjassa koko tutkinnon suorittaneiden kasvun kanssa.

Osaamisalojen suoritusmäärät

- Perustutkinnoissa merkittävin kasvu on kohdistunut tuotantotekniikan osaamisalaan. Ammattitukinnoissa hissiasennuksen osaamisalan suorittaminen lähes puolittui edellisvuodesta. Koneasennuksen osalta suoritusmäärät ovat kasvussa.

Muut huomiot

- Tuotantotekniikan ammattitutkinto
  - Kasvua on ollut vertailukaudella 26,3 %, mutta määrällisesti vain 10.
  - Osatutkintojen suorittaminen ei ole lisääntynyt eli jatkuvan oppimisen tarpeisiin ei ole syntynyt uutta kysyntää/tarjontaa.
- Erikoisammattitutkinnot ovat todella marginaalisia.
- Tuotantotekniikan EAT osalta olisi tarvetta selvittää tarkemmin, mistä tutkinnon jatkuvasti laskeva kysyntä johtuu.
- Kone- ja tuotantotekniikan perustutkinnon tutkinnon osien kasvu on ollut suhteellisesti suurempaa kuin koko tutkintojen määrän kasvu. Tästä voidaan olettaa, että osatutkintojen suorittajien määrä on saatu kasvuun ja että tutkinnon osia on tuotettu/tuotteistettu jatkuvan oppimisen tarjontaan. Työvoimakoulutus on lisääntynyt.
- Perustutkinnoissa tuotantotekniikan osaamisala dominoi – riittääkö tekijät tulevaisuudessa asennus- ja automaatiotyötehtäviin? Mikä osaamispohja varmistaa parhaan työllistymisen? Miten alaa markkinoidaan ja tehdään näkyvämmäksi?

Kone- ja tuotantotekniikan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

TUTKINTOJEN JÄRJESTÄMINEN

JÄRJESTÄMISLUVAT

Kone- ja tuotantotekniikan PT: 55 kpl
Koneasennuksen ja kunnossapidon AT: 38 kpl
Koneasennuksen ja kunnossapidon EAT: 22 kpl

AKTIIVISET JÄRJESTÄJÄT

Kone- ja tuotantotekniikan PT: 49 kpl
Koneasennuksen ja kunnossapidon AT: 18 kpl
Koneasennuksen ja kunnossapidon EAT: 5 kpl

EI AKTIIVISET JÄRJESTÄJÄT

Kone- ja tuotantotekniikan PT: 6 kpl
Koneasennuksen ja kunnossapidon AT: 20 kpl
Koneasennuksen ja kunnossapidon EAT: 17 kpl

TUTKINTOJEN JÄRJESTÄMINEN
Pohdinnat

SUORITETTUJEN TUTKINTOJEN KIELET

Kone- ja tuotantotekniikan PT
Suomi 1 611 kpl
Ruotsi 60 kpl
Englanti 6 kpl

Koneasennuksen ja kunnossapidon AT
Suomi 132 kpl

Koneasennuksen ja kunnossapidon EAT
Suomi 12 kpl

JÄRJESTÄMISLUVAT VIERASKIELI

Kone- ja tuotantotekniikan PT:
Englanti 10 kpl

Kielellinen ja maantieteellinen kattavuus sekä suoritusten jakautuminen

- Järjestämislupien määrässä ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia. Perustutkintojen laaja järjestäjäverkko takaa sen, että koulutusta on hyvin saatavilla eri maakunnissa.
- Perustutkintojen osalta koulutuksen järjestäjien aktiivisuustaso on hyvällä tasolla – ei aktiiviset järjestäjät perustutkintotasolla (6 kpl) viittaa siihen, että järjestämisluville ei ole käyttöä.
- Vieraskielisiä toteutuksia tarjotaan, mutta käytännön toteuma on erittäin vähäinen. Ruotsinkielisiä tutkintoja suoritettiin 60 kpl ja englanninkielisiä 6 kpl.
    - On mahdollista, että englannin kielellä opiskelevat suorittavat osatutkintoja ja heidän suorituksensa näkyvät tutkinnon osien suoritusmäärien kasvussa. Tämän johdosta koko tutkintojen määrä on alhainen suhteessa järjestämislupien määrään.
- Koneasennuksen ja kunnossapidon ammattitutkintojen järjestäminen/kattavuus on hyvällä tasolla (18/20).
- Koneasennuksen ja kunnossapidon erikoisammatti-tutkintojen tarjonta on heikkoa. Viisi (5) aktiivista järjestäjää ja 17 passiivista järjestäjää. Tämä voi osaltaan selittää marginaalista suoritusvolyymiä.

Kone- ja tuotantotekniikan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

TUTKINTOJEN JÄRJESTÄMINEN

JÄRJESTÄMISLUVAT

Tuotantotekniikan AT: 44 kpl
Tuotantotekniikan EAT: 26 kpl

AKTIIVISET JÄRJESTÄJÄT

Tuotantotekniikan AT: 22 kpl
Tuotantotekniikan EAT: 4 kpl

EI AKTIIVISET JÄRJESTÄJÄT

Tuotantotekniikan AT: 22 kpl
Tuotantotekniikan EAT: 22 kpl

TUTKINTOJEN JÄRJESTÄMINEN
Pohdinnat

SUORITETTUJEN TUTKINTOJEN KIELET

Tuotantotekniikan AT
Suomi 48 kpl

Tuotantotekniikan EAT
Suomi 1-4 kpl

Kielellinen ja maantieteellinen kattavuus sekä suoritusten jakautuminen

- Tuotantotekniikan AT osalta alle puolet järjestäjistä on aktiivisia.
- Erikoisammattitutkinnon osalta tilanne on vieläkin heikompi, 4/22 järjestäjästä on aktiivinen. Näissä tapauksissa todennäköisesti kysyntä/resurssit eivät mahdollista toteutuksia.
    - Tämä voi osaltaan selittää sitä, että erikoisammattitutkinnot ovat jääneet suoritusvolyymeiltaan marginaalisiksi.
- Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen osalta
    - Tarjonnan maantieteellistä kattavuutta pitää saada lisättyä.
    - Koulutuksen järjestäjien välistä yhteistyötä pitää lisätä, jotta koulutusten resursointi ja vaadittava osaaminen saadaan varmistettua.

Kone- ja tuotantotekniikan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

NÄYTTÖJEN TOTEUTUKSEN JA OSAAMISEN ARVIOINNIN LAATU

Näyttöjen suorituspaikkojen jakautuminen

KONE- JA TUOTANTOTEKNIIKAN PT
Työpaikka 31,5 %
Oppilaitos 53,3 %
Työpaikka + oppilaitos 7,66 %
Tieto puuttuu 7,54 %

KONEASENNUKSEN JA KUNNOSSAPIDON AT
Työpaikka 89,15 %
Oppilaitos 1,55 %
Työpaikka + oppilaitos 5,43 %
Tieto puuttuu 3,88 %

KONEASENNUKSEN JA KUNNOSSAPIDON EAT
Työpaikka 100 %

TUOTANTOTEKNIIKAN AT
Työpaikka 67,39 %
Oppilaitos 25 %
Työpaikka + oppilaitos 5,43 %
Tieto puuttuu 2,17 %

TUOTANTOTEKNIIKAN EAT
Työpaikka 60 %
Oppilaitos 20 %
Työpaikka + oppilaitos 0 %
Tieto puuttuu 20 %

Pohdinnat suorituspaikkojen jakautumisesta

- PT-näytöt toteutuvat pääosin oppilaitoksissa, mikä on linjassa aikaisempien vuosien kanssa. Työelämässä suoritettujen näyttöjen osuus on nousussa. Onko se vielä halutulla tasolla?
- AT- ja EAT-näytöistä valtaosa tapahtuu työpaikoilla, kuten kuuluukin, mutta oppilaitosnäyttöjäkin esiintyy, mikä on merkillepantava huomio.
- Tietojen puutteellisuus useissa kohdissa (etenkin kone- ja tuotantotekniikan PT ja tuotantotekniikan EAT) vähentää luotettavuutta ja osoittaa, että dokumentointi- ja järjestelmäkäytännöissä on parannettavaa.

Pohdinnat oppilaitoksissa järjestettävistä näytöistä

- Oppilaitosten oppimisympäristöt ja konekanta vastaavat paremmin tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksiin, koska ne ovat niiden perusteella rakennettu.
- Teollisuuden 18 vuoden ikärajoitteet ovat edelleen yhtenä hidasteena työelämänäyttöjen lisäämisessä.
- Työpaikkojen rajallinen vastaanottokyky - sopivaa harjoittelupaikkaa ei ole tai tuotannosta ei löydy soveltuvaa toimintaa, työpaikat eivät halua tuotantoon keskeytyksiä.
- HOKS-erityisjärjestelyt.
- Oppilaitosnäyttöjen perusteltu käyttö voi turvata tutkinnon suorittamisen myös silloin, kun työelämäosallisuus ei ole heti mahdollista.

Pohdinnat koulutuksen järjestäjien kehittämiskohteista ja hyvistä käytännöistä

- Näyttöjen dokumentoinnissa/kirjautumisessa on edelleen haasteita.
- Lisää yhteistyötä työelämän kanssa: erityisesti PT -näyttöjen standardointia, malliratkaisuja sekä valmiita näyttösuunnitelmia yhteiseen käyttöön.

Kone- ja tuotantotekniikan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

NÄYTTÖJEN TOTEUTUKSEN JA OSAAMISEN ARVIOINNIN LAATU

Palautteet

Palautekyselyt (vastausasteikko 1-5)

OPISKELIJAPALAUTTEEN PÄÄTTÖKYSELY, NÄYTÖT

Kone- ja tuotantotekniikan PT 4,2
Koneasennuksen ja kunnossapidon AT 4,7
Koneasennuksen ja kunnossapidon EAT 4,6
(kansallinen keskiarvo 4,6)

TYÖPAIKKAOHJAAJAPALAUTE

Kone- ja tuotantotekniikan PT 4,0
Koneasennuksen ja kunnossapidon AT 3,8
Koneasennuksen ja kunnossapidon EAT 3,1
(kansallinen keskiarvo 4,2)

TYÖPAIKKAPALAUTE

Kone- ja tuotantotekniikan PT 4,1
Koneasennuksen ja kunnossapidon AT 4,3
Koneasennuksen ja kunnossapidon EAT 4,3
(kansallinen keskiarvo 4,2)

Pohdinnat

Opiskelijapalaute

- Kone- ja tuotantotekniikan perustutkinnon opiskelijoiden palaute (4,2) jää jo toista vuotta selvästi alle kansallisen keskiarvon (4,6), mikä viittaa siihen, että opiskelijat kokevat näyttöihin liittyvän ohjauksen, valmistautumisen tai toteutuksen vähemmän toimivaksi kuin valtakunnallisesti. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa opiskelijapalaute on sen sijaan vahvalla tasolla.

Työpaikkaohjaajapalaute

- Koneasennuksen ja kunnossapidon erikoisammattitutkinnossa ohjaajien antama palaute on laskenut edellisvuodesta 3,6 -3,1 ja jää merkittävästi kansallisen keskiarvon (4,2) alapuolelle. Tämä voi viitata siihen, että työpaikka-ohjaajat kokevat ohjauksen kuormittavaksi, tuen puutteelliseksi tai epäselväksi. Myös muissa tutkinnoissa ohjaajien palaute jää alle valtakunnallisen keskiarvon: AT 3,8 ja PT 4,0. Vaikka tasot eivät ole kriittisen alhaisia, voidaan ajatella, että ohjaajien kokemukseen liittyy haasteita, joihin koulutuksen järjestäjien tulisi tarttua.

Työpaikkapalaute

- Työpaikkojen (esimiesten tai organisaatioiden edustajien) palautteet ovat kokonaisuutena myönteisiä ja ovat selvästi positiivisempia kuin työpaikkaohjaajien palautteet.
- Kaikissa tutkinnoissa palautteet ovat vähintään kansallisen keskiarvon tasolla tai sen yli.
- Koneasennuksen ja kunnossapidon erikoisammattitutkinnon työpaikkapalautteen vuoden 2023 heikko tulos (2,7) on vaihtunut hyvään tasoon (4,3) vuonna 2024.
    - Tulos voi kertoa siitä, että toiminta on rakenteellisesti kehittynyt, mutta henkilökohtaisen ohjauksen tuki vaatii vielä vahvistamista.
    - Mahdollisesti organisaatiotasolla yhteistyö koetaan hyödylliseksi ja sujuvaksi, mutta arjen ohjaustilanteissa voi olla kuormittuneisuutta, epäselvyyksiä tai ohjauksen rakenteellista vajetta.

Kone- ja tuotantotekniikan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

NÄYTTÖJEN TOTEUTUKSEN JA OSAAMISEN ARVIOINNIN LAATU
Palautteet

Palautekyselyt
(vastausasteikko 1-5)

OPISKELIJAPALAUTTEEN PÄÄTTÖKYSELY, NÄYTÖT

Tuotantotekniikan AT 4,5
Tuotantotekniikan EAT -
(kansallinen keskiarvo 4,6)

TYÖPAIKKAOHJAAJAPALAUTE

Tuotantotekniikan AT 4,2
Tuotantotekniikan EAT 3,8
(kansallinen keskiarvo 4,2)

TYÖPAIKKAPALAUTE

Tuotantotekniikan AT 4,1
Tuotantotekniikan EAT -
(kansallinen keskiarvo 4,2)

Pohdinnat

Opiskelijapalaute

- Tuotantotekniikan ammattitutkinnon opiskelijapalaute on hyvällä tasolla (4,5), joskin se jää hieman alle kansallisen keskiarvon (4,6). Palautteen perusteella opiskelijat ovat pääosin tyytyväisiä näyttöprosessin sisältöön, ohjaukseen ja toteutuksen laatuun. EAT:n suoritusmäärät ovat marginaalisia, joten niillä ei ole tilastollista merkitystä.

Työpaikkaohjaajapalaute

- Tuotantotekniikan ammattitutkinnon työpaikkaohjaajapalaute on linjassa kansallisen keskiarvon kanssa (4,2), mikä viittaa onnistuneeseen näyttötoiminnan toteutukseen ja ohjaukseen työpaikoilla.

Työpaikkapalaute

- Tuotantotekniikan ammattitutkinnon työpaikkapalaute on hyvä (4,1) ja lähellä kansallista keskiarvoa (4,2). Tulosten perusteella työpaikat kokevat näyttöyhteistyön toimivaksi ja koulutuksen järjestäjien toimintatavat luotettaviksi.
    - Tämä tulos voi heijastella vakiintuneita rakenteita ja yhteistyön sekä yhteistyömallien kehittymistä. Vaikka ohjaajat saattavat kokea arjessa kuormitusta, työpaikat kokevat koulutusyhteistyön yleisesti ottaen arvokkaaksi.

Kone- ja tuotantotekniikan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

NÄYTTÖJEN TOTEUTUKSEN JA OSAAMISEN ARVIOINNIN LAATU

Osaamisen arviointi ja kaksikantaisuuden toteutuminen ammatillisissa tutkinnon osissa

KONE- JA TUOTANTOTEKNIIKAN PT
Opettaja ja työelämän edustaja (kaksikantaisuus) 41,3 %
Tieto puuttuu 2,9 %

KONEASENNUKSEN JA KUNNOSSAPIDON AT
Opettaja ja työelämän edustaja (kaksikantaisuus) 94,6 %
Tieto puuttuu 0 %

KONEASENNUKSEN JA KUNNOSSAPIDON EAT
Opettaja ja työelämän edustaja (kaksikantaisuus) 94,1 %
Tieto puuttuu 0 %

TUOTANTOTEKNIIKAN AT
Opettaja ja työelämän edustaja (kaksikantaisuus) 69,6 %
Tieto puuttuu 1,1 %

TUOTANTOTEKNIIKAN EAT
Opettaja ja työelämän edustaja (kaksikantaisuus) 100 %
Tieto puuttuu 0 %

Pohdinnat kaksikantaisuuden toteutumisesta

- Perustutkinnossa kaksikantaisuus on pysynyt matalana (41,3 %), mikä viittaa rakenteellisiin haasteisiin kuten työpaikkojen saatavuuteen, opiskelijoiden ikään tai oppilaitospainotteiseen toteutustapaan.
- Tuotantotekniikan AT:ssa kaksikantaisuus laski hieman edellisvuodesta, mikä on huomionarvoinen kehityssuunta.
- Kokonaisuutena kaksikantainen arviointi toimii vahvasti niillä tutkintotasoilla, joilla työelämäyhteistyö on tiiviisti integroitu koulutuksen toteutukseen.

OSAAMISEN ARVIOINNIN ARVOSANAT AMMATILLISESSA KOULUTUKSESSA

KONE- JA TUOTANTOTEKNIIKAN PT
Keskiarvo 3,4
Ammatillinen tutkinnon osa 3,6
Yhteinen tutkinnon osa 3,1
(kansallinen ka. 3,7)

Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmat

- Perustutkinnon osaamisen arvioinnin arvosanat eivät ole kehittyneet edellisvuodesta. Tämä viittaa siihen, että arvioinnin kriteerien käytössä, arviointitilanteiden laadussa tai oppimisen tuessa on kehittämistarpeita. Erityisesti yhteisten tutkinnon osien alhainen arvosanataso korostaa tarvetta tukea opiskelijoita opinnoissa, joiden työelämäyhteydet voivat olla heikommat. Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmien hyödyntäminen ei ehkä ole kaikilta osin systemaattista.

Muita huomiota

- Kaksikantaisuuden ja arviointiarvosanojen välillä ei ole suoraa korrelaatiota, mutta korkea kaksikantaisuus liittyy usein korkeampaan palautteeseen ja arviointien uskottavuuteen. Arvosanojen paikalleen jääminen viittaa siihen, että vaikka rakenteita on kehitetty, arviointikulttuurin muutos edellyttää pitkäjänteisempää työtä. Jatkossa arvioinnin toteutusta tulisi vahvistaa erityisesti niillä tutkintotasoilla, joissa oppilaitosvetoisuus on suurta tai työelämäosallisuus vähäistä. Myös toteuttamissuunnitelmien hyödyntämistä ohjauksen ja arvioinnin tukena on tärkeää kehittää osana koulutuksen järjestäjien laadunhallintaa.

Kone- ja tuotantotekniikan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

TUTKINTOJEN PERUSTEIDEN JA TUTKINTORAKENTEEN TOIMIVUUS

Pohdinnat tutkinnon perusteiden työelämävastaavuudesta, perusteiden toimivuudesta ja tutkintorakenteesta

Kone- ja tuotantotekniikan PT

Kone- ja tuotantotekniikan perustutkinnon työelämävastaavuudessa on merkittäviä kehittämistarpeita. Vaikka tutkinnon perusteet kattavat laajan osaamisalueen – asennuksesta tuotantotekniikkaan – palautetieto, arvosanakeskiarvot ja kaksikantaisuuden matala osuus viittaavat siihen, että osaamiskuvaukset eivät riittävästi tue opiskelijan siirtymistä työelämään. Työtehtävät, joissa perustutkinnon suorittajat työllistyvät, vaativat perusosaamisen lisäksi kykyä soveltaa taitoja tuotannon vaihtelevissa olosuhteissa ja työyhteisön jäsenenä toimimista. Näitä valmiuksia ei nykyisessä muodossa saavuteta riittävän tasaisesti.

Koneasennuksen ja kunnossapidon AT

Koneasennuksen ja kunnossapidon AT on selvästi työelämälähtöinen tutkinto. Näytöt toteutuvat pääosin työpaikoilla ja kaksikantaisesti, ja työpaikkaohjaajapalaute on hyvällä tasolla. Tämä viittaa siihen, että tutkinnon perusteet vastaavat työelämän käsitystä tarvittavasta osaamisesta: mekaaninen kunnossapito, vianetsintä, asennustyöt ja turvallinen työskentely sisältyvät selkeästi tutkinnon osaamiskuvauksiin. Tutkinnon rakenteessa näkyy käytännön tehtävien ja osaamistarpeiden hyvä ennakointi.

Koneasennuksen ja kunnossapidon EAT

Työelämävastaavuus on hyvä, sillä tutkinto kohdistuu tehtäviin, joissa tarvitaan kokonaisuuksien hallintaa, ennakoivaa kunnossapitoa ja kehittämisotetta. Näytöt rakentuvat aidosti työpaikkojen vaativiin tehtäviin, mikä tukee osaamisen tunnistamista ja arviointia. Tutkintorakenne on tarkoituksenmukainen: pakollinen osa luo rungon osaamisen johtamiselle, ja valinnaiset osat mahdollistavat syventymisen esimerkiksi kunnossapidon suunnitteluun tai tuotantoprosessien kehittämiseen. Rakenteen haasteena on sen korkea osaamisentaso – tutkinnon toteutus vaatii työympäristöltä riittävästi haastetta ja selkeitä asiantuntijatehtäviä.

Pohdinnat tutkintorakenteesta

- Oppilaitosnäyttöjä tehdään edelleen paljon.
- Yhteisten tutkinnon osien (YTO) integrointi ammatilliseen kontekstiin näyttää jäävän heikoksi, mikä voi heikentää opiskelijan työelämässä toimimisen valmiuksia esimerkiksi vuorovaikutuksen, matemaattisten taitojen tai yhteiskunnallisen ymmärryksen osalta.
- Työelämän palautteet osoittavat sinänsä tyytyväisyyttä yhteistyöhön, mutta yksittäiset näyttöjen toteutukset eivät välttämättä heijasta työelämän todellisia tilanteita tai vaatimuksia. Tutkinnon perusteita tulisi selkeyttää niin, että opiskelijan osaaminen on helpommin siirrettävissä työpaikan arkeen.

Kone- ja tuotantotekniikan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

TUTKINTOJEN PERUSTEIDEN JA TUTKINTORAKENTEEN TOIMIVUUS

Pohdinnat tutkinnon perusteiden työelämävastaavuudesta, perusteiden toimivuudesta ja tutkintorakenteesta

Tuotantotekniikan AT

Tuotantotekniikan ammattitutkinto vastaa pääosin valmistavan teollisuuden käytännön työtehtäviin. Tutkinnon työelämävastaavuus toteutuu erityisesti niissä yrityksissä, joissa tuotantoprosessit perustuvat manuaaliseen tai puoliautomaattiseen tuotantoon. Toisaalta tutkinto ei kaikilta osin kata uusimpia teollisuuden teknologisia murrosalueita, kuten automatisoituja tuotantojärjestelmiä tai digitaalista tuotannon ohjausta. Sisällöllisesti perusteet tukevat teknisen työn osaamista, mutta niiden päivitettävyys nopeasti muuttuvaan tuotantoteknologiaan on kriittinen tekijä tutkinnon ajantasaisuuden varmistamisessa.

Tuotantotekniikan EAT

Tutkinnon perusteiden toimivuus on ammatillisella tasolla selkeä: osaamisvaatimukset kohdistuvat tuotannon kehittämiseen, kokonaisprosessin hallintaan, laatuun ja työturvallisuuteen. Ne ovat johdonmukaisia ja vastaavat nykyaikaisen tuotannon vaatimuksia. Kuitenkin perusteiden toteuttaminen vaatii sekä opiskelijalta, että työpaikalta tiettyä kypsyyttä. Työtehtävien tulee aidosti vastata vaatimustasoa, ja näyttöjen tulee rakentua todellisiin tuotannollisiin kokonaisuuksiin. Tutkinnon perusteet toimivat parhaiten suurissa tai pitkälle kehittyneissä yrityksissä.

Pohdinnat tutkintorakenteesta

- AT:n tutkintorakenne on looginen ja tukee perustutkinnon jälkeistä erikoistumista. Sen toimivuus riippuu kuitenkin vahvasti alueellisesta työelämästä. Ei ole itsestään selvää, että kaikilla alueilla on yrityksiä, jotka pystyvät tarjoamaan riittävän monipuolista ja osaamista kehittävää toimintaympäristöä tutkinnon perusteiden toteuttamiseen. Ne mahdollistavat näyttöjen suunnittelun eri tuotantoympäristöihin, mutta edellyttävät koulutuksen järjestäjältä ja työpaikalta kykyä konkretisoida osaamisvaatimukset käytännön työtehtäviin. Rakenteellisesti tutkinto toimii hyvin, mutta sen vaikuttavuus riippuu paikallisen elinkeinorakenteen ja koulutuksen järjestäjän yhteistyön tiiviydestä.
- EAT:n tutkintorakenne on looginen jatkumo ammattitutkinnolle, mutta sen käyttökelpoisuus on vahvasti riippuvainen siitä, missä määrin työelämä tunnistaa ja arvostaa tutkintoa. Rakenteellisesti se tarjoaa mahdollisuuden uralla etenemiseen, mutta sen täysi hyödyntäminen edellyttää työelämässä selkeitä rooleja, joissa tämän tasoista osaamista tarvitaan. Alueellisesti tai pienemmissä yrityksissä tämä ei aina ole realistista, mikä saattaa rajoittaa tutkinnon vetovoimaa ja käyttöä.

Kone- ja tuotantotekniikan työelämätoimikunnan tilannekuva v. 2024

LÄHTEET

Taustaa

Työelämätoimikunta on laatinut tilannekuvan toimialansa tutkintojen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta.

Työelämätoimikuntien tehtäviin kuuluu tuottaa vuosittain tietoa ammatillisen koulutuksen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta omalla toimialallaan (Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017).

Työelämätoimikunnan käyttämiä lähteitä

Työelämätoimikunnalla on ollut käytössään Opetushallinnon tilastopalvelu www.vipunen.fi. Määrälliset tiedot (järjestämisluvat, suoritustiedot ja palautetiedot ym.) on poimittu alkuvuodesta 2025, jonka jälkeen tulleita päivityksiä Vipuseen ei ole päivitetty tilannekuvaan.

Siirtymäajalla olevat tutkinnot eivät sisälly määrällisiin tietoihin. Koulutuksen järjestäjien järjestämisluvissa koulutuksen järjestäjien aktiivisuus määritellään sillä, onko koulutuksen järjestäjältä kirjautunut tutkintojen tai tutkinnon osien suorituksia vuonna 2024.

Vipusen raporttiselosteesta: Tietosuojauksen vuoksi henkilöltä koskevat lukumäärät 1-4 näytetään arvona ”1-4” ja neljää suuremmat lukumäärät pyöristetään lähimpään kolmella jaolliseen lukuun. Keskiarvot lasketaan suojatuilla lukumäärillä.

Lähdemateriaalina tilannekuvan pohdinnoissa on ollut esimerkiksi työelämätoimikunnan vierailukäyntiraportit, mahdolliset lausunnot tutkinnon perusteiden luonnoksista, osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmista sekä mahdolliset opiskelijoiden tekemät osaamisen arvioinnin oikaisupyynnöt. Lisäksi pohdintoja on voitu täydentää työelämätoimikunnan jäsenten omilla havainnoilla.

Työelämätoimikunnan tilannekuvat

Työelämätoimikuntien sivusto ja aikaisempien vuosien tilannetiedot ja -kuvat löytyvät Opetushallituksen www-sivustolla: https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ammatillinen-koulutus/tyoelamatoimikunnat

Lisätietoja

Työelämätoimikuntien sihteeristö, tyoelamatoimikunnat@oph.fi

Työelämätoimikunnat
Arbetslivskommissioner

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN